

ANY V.

REUS, 15 DE MARÇ DE 1924

NUM. 100.

CADA QUINZE DIES

En Joaquim Borràs de March, home de lleis, filòsof i publicista d'estil precís i clar, acaba de guanyar, amb gest magnífic, un nou títol, que podrà ésser afegit als molts que ja tenia, per a poguer ésser qualificat de patrici benemèrit. La seva biblioteca, aquella biblioteca, nodrida i triada, on es troben totes les obres capdals de filosofia i literatura, ha sigut repartida pel seu il·lustre propietari, com la més preuada herència que ell podia deixar als seus conciudadans, entre diferents entitats locals com són l'Institut General i Tècnic i el nostre CENTRE DE LECTURA. Aquells llibres escollits, substanciosos, pacientment aplegats per l'insigne escriptor, no podien ja, per culpa del pes feixuc dels anys que, malauradament, comença a deixar-se sentir damunt la còrpora d'En Borràs de March, fer reflorir les hores de goig inefable que havien donat a aquest, i ell, trist i corprès, en veure els llibres estimats cobrint-se de pols en els armaris, els ha agafat i els ha donat a qui els rebrà amb els braços oberts i els guardarà amb la mateixa paternal sol·licitud que el bon patrici havia tingut sempre vers ells.

Els homes dotats amb la gràcia de saber quina cosa és amor al llibre, comprendran abastament l'esperit de sacrifici que suposa el gest d'En Borràs de March i lo dolorós que per aquest haurà sigut separar-se

dels vells llibres seus. Així que anem fent la ruta de la nostra vida, totes i cada una de les coses de la casa pròpia són per nosaltres estimades cada dia una mica miqueta més, i a còpia de veure-les i tocar-les i estimar-les a tothora, hom diria que acabem per empeltar-les de la nostra mateixa personalitat, i a la fi arriben a ésser com part integrant de nosaltres mateixos i com elements essencials del nostre viure. Però de totes aquestes coses, cap ens entra tant endins de l'ànima com el llibre, puix cap com ell sabrà parlar-nos amorosa i reposadament en les hores de neguit i angoixa de les inacabables nits de vetlla prop del malalt; cap com ell excitarà la nostra fantasia i nodrirà el nostre pensament apagant la set de saber; cap com ell podrà retornar la pau al nostre esperit conturbat i la serenitat al nostre judici ofuscat; cap com el llibre podrà ésser tingut per l'amic lleial i generós que ens respondrà sempre amb la mateixa paraula clara i precisa i que, en tot moment, estarà disposat a donar-nos tot lo que té, sense regateig ni recel de cap mena. I per això, cada vegada que un dels llibres que foren de la biblioteca d'En Borràs de March arribi a les meves mans, no serà pas sense sentir-me fonament emocionat que l'obriré, i tot pensant en l'exemplaritat del seu donador, florirà en els meus llavis una fervorosa oració en acció

de gràcies pel benefici que d'ell hauré rebut.

Però el bon patrici Borràs de March, en realitzar el seu gest ple de generositat, ha contret, segons el nostre parer, un altre mèrit, apart del que suposa el dolorós sacrifici de desfer-se d'aquells llibres preuats que han sigut, per molts anys, els seus amics més íntims i els seus més lleials companys. I aquest altre mèrit és l'haver-se recordat del CENTRE DE LECTURA, que és el fogar de la cultura popular reusenca, i haver-se recordat també del nostre Institut General i Tècnic, on s'hi cursen les disciplines de l'ensenyança segona, que és la palanca més potent per a aixecar el nivell cultural d'un poble, diguin lo que vulguin els seus injustos bescantadors, els quals, massa coneixedors de lo que ella és i de la seva eficàcia, voldrien tenir-ne el monopoli per tal de treure'n avui el suc i recollir-ne els fruits demà.

No vé cap foraster a Reus desitjós de conèixer lo bo i millor que té la nostra ciutat, que, en visitar la casa del CENTRE i capténir-se de les múltiples i transcendents activitats de la nostra entitat, no es quedi meravellat i no es declari convençut de lo bo que fóra que en cada poble n'hi hagués un de CENTRE com el nostre. En canvi, quants i quants en trobaríem de ganxets, àdhuc dels que s'envaneixen d'ésser aimants de la cultura i passen per homes de pes, que no han posat mai els peus a la casa del CENTRE! Es veritat que hem arribat a tenir dos mil socis; però, què volen dir aquests dos milers, si tots, absolutament tots els reusencs, haurien de ser-ne de socis? Es veritat, també, que, de tant en tant, i molt de lluny a lluny, alguna persona caritativa ens fa una almoïna i àdhuc alguna que altra vegada no ens manca l'ajut oficial; però, què vol dir això, si per lo que és i representa el CENTRE DE LECTURA, haurien de caure seguidament damunt d'ell, com pa de benedicció, els donatius de llibres, de diners i d'objectes per als seus museus i tothom hauria de

prestar-li la col·laboració llur, sense esperar que aquesta col·laboració fos demanada?

I això que passa amb el CENTRE, passa també, si fa o no fa, amb l'Institut de segona ensenyança. Per les seves aules han passat generacions i generacions d'estudiants i molts reusencs deuen lo que són i lo que saben, a l'Institut; però la majoria dels alumnes, un cop tenen el títol de Batxiller a la buxaca, si és que arriben a tenir-lo, emmalalteixen de pèrdua total de la memòria, i ja no es recorden mai més dels que han sigut llurs mestres, ni tampoc de l'Institut on passaren els mellors anys de llur joventut. I els pares dels estudiants, si alguna vegada pensen en l'Institut i de l'Institut es preocupen, és solament mentres duren els estudis del fill que n'és alumne i per tal d'arribar, sense grossos entrebancs, a la fita d'aquests estudis. Acabats aquests, l'Institut ja no és res, ni representa res, ni val la pena de que un hom en paili. S'han servit ja de l'Institut traient-ne tot lo que podien treure'n, veritat? Doncs, llestos i a viure. I no els digueu pas que institucions com l'Institut haurien de tenir, en tot temps i ocasió, l'ajut dels ciutadans i la filial simpatia dels que n'han sigut deixebles, que haurien de veure en ell com la llur casa pairal de la cultura; ni els digueu tampoc, per tal de posarlos-hi davant dels ulls una prova irrefutable de la influència benefactora de l'Institut en el progrés de la ciutat en l'ordre de la cultura, que alguna cosa val el número, no petit, d'homes de Reus que, gràcies a l'Institut, han pogut enlairar-se conquerint un títol acadèmic, exercint-lo amb dignitat i profit i lliurant-se així de les penes i fatigues pròpies del viure de les classes humils, a les quals molts d'aquells homes pertanyien. No els en digueu res de tot això, que encara que els en parléssiu, no voldrien escoltar-vos ni vos sabrien entendre.

I heu's-aquí, amics llegidors, el per què hem volgut que quedés registrat, en aquestes cròniques, el noble gest del benemèrit ciutadà En Joaquim Borràs de March.

O. ROVELLAT PRAT

